

**הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 222 והוראות שעה)
(הטבות במס בשל השקעה בחברות ציבוריות בתחום המחקר והפיתוח),
התשע"ו-2016**

1. תיקון סעיף 9. בפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה), בסעיף 9(2), בהגדרה "שליטה", אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) על אף האמור בפסקה (3), לעניין הכנסתה של קופת גמל מדיבידנד, מריבית או מהפרשי הצמדה שהתקבלו מאת קרן טכנולוגיה עילית, החזקה או זכות להחזקה, יחד או לחוד, במישרין או בעקיפין, באמצעי השליטה בקרן בידי כמה קופות גמל, בשיעור שאינו עולה על 75% מאמצעי השליטה בקרן – לא תהווה שליטה; לעניין זה, "קרן טכנולוגיה עילית" – כהגדרתה בחוק השקעות משותפות, ובלבד שמתקיימים בה כל אלה:

(א) היא קרן נאמנות פטורה כהגדרתה בסעיף 88;

(ב) היא אושרה על ידי המנהל לעניין פסקה זו ובהתאם לתנאים שקבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

קופת גמל, בתנאים המפורטים בו. הפטור ממס מוגבל לכך שהכנסה לא הושגה מעסק שהוא בשליטת קופת הגמל. פסקה (3) להגדרה "שליטה" הקבועה בסעיף האמור, קובעת כי יראו יכולת לכוון את פעילותו של חבר בני אדם (ומכאן כי תהיה זו שליטה) אם מתקיימת החזקה בשיעור העולה על 50% מאמצעי השליטה בחבר בני האדם.

מוצע להוסיף להגדרה האמורה את פסקה (4) ולקבוע בה כי על אף האמור בפסקה (3), לעניין הכנסתה של קופת גמל מדיבידנד, מריבית או מהפרשי הצמדה שהתקבלו מאת חבר בני אדם שהוא קרן טכנולוגיה עילית – החזקה אחת או יותר מאמצעי השליטה בקרן בידי כמה קופות גמל, בשיעור שאינו עולה על 75% מאמצעי השליטה בקרן, לא תהווה שליטה. זאת עקב המלצת הוועדה להקים קרנות טכנולוגיה עילית נסחרות במודל של קרנות נאמנות סגורות, אשר יהיו רשאיות להשקיע עד 30% מהסכום שיגויס מהציבור בניירות ערך של חברות טכנולוגיה עילית לא נסחרות, ועד 50% במקרה שבו תתקבל תמיכה מהמדינה.

כדי להקל על הקמת קרנות אלה, המליצה הוועדה לאפשר הקלה בשיעור ההחזקה של אמצעי השליטה של קופות הגמל בקרנות הללו. הסעיף המוצע מבהיר כי קרן טכנולוגיה עילית היא כהגדרתה בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, ובלבד שהיא קרן נאמנות פטורה כהגדרתה בסעיף 88 לפקודה, וכי היא אושרה על ידי מנהל רשות המסים (להלן – המנהל) לעניין זה ובהתאם לתנאים שקבע.

כללי ביום י"ט באלול התשע"ב (6 בספטמבר 2012) הקימה רשות ניירות ערך את הוועדה לקידום השקעות בחברות ציבוריות הפועלות בתחום המחקר והפיתוח (להלן – הוועדה). הוועדה כללה, נוסף על נציגים של רשות ניירות ערך, נציגים של רשות המסים, נציגים של אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון, אגף החשב הכללי ואגף התקציבים במשרד האוצר, נציגים של המועצה הלאומית לכלכלה, נציגים של משרד המשפטים ונציגים של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

הוועדה ביקשה לקדם את תעשיית הטכנולוגיה העילית (הייטק) ולגרום לכך שהבורסה בישראל תהווה אלטרנטיבה יעילה לגיוסי הון של חברות אלה, ובייחוד חברות טכנולוגיה עילית בינוניות. הוועדה קיימה דיונים רבים והוצגו בלפניה עמדותיהם של גופים הפעילים בענפי הטכנולוגיה והביזמל. ביום י"ח בסיוון התשע"ד (16 ביוני 2014) פורסם הדוח הסופי של הוועדה, אשר כלל המלצות בתחומים רבים, ביניהן המלצות להקלות בתחום המיסוי, הכלולות בהצעת חוק זו.

הצעת חוק זו היא נדבך נוסף לחוק לקידום השקעות בחברות הפועלות בתחומי הטכנולוגיה העילית (הייטק) (תיקוני חקיקה), התשע"ו-2015 (ס"ח התשע"ו, עמ' 316), שפורסם ביום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015) הכולל תיקונים לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ולחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

סעיף 1 סעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), קובע פטור ממס לגופים המנויים בו, ביניהם

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ו, עמ' 340.

2. (א) בתקופה שמיום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016) עד יום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022) יקראו את הפקודה כאילו אחרי סעיף 92 בא:

"הכרה בהפסד הון 92א. (א) בסעיף זה – מחקר ופיתוח – הוראת שעה בשל השקעה בחברת מחקר ופיתוח –

"הון המניות המונפק" – כמשמעותו בחוק החברות;

"השקעה מזכה" – השקעה במזומן בחברת מחקר ופיתוח בשנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו למשקיע מניות באותה חברה, באותה השנה;

"חברת מחקר ופיתוח" – חברה שהתאגדה בישראל ושהשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, שהתקיימו לגביה כל אלה:

(1) החברה הונפקה לראשונה לציבור בבורסה בישראל במהלך התקופה הקובעת;

(2) החברה לא הונפקה למסחר בבורסה זרה טרם הנפקתה לראשונה בבורסה בישראל;

(3) בעת ההנפקה לראשונה כאמור בפסקה (1), החברה הוגדרה כחברת מחקר ופיתוח בהתאם לתקנון הבורסה, ולא נקבע כי היא אינה חברת מחקר ופיתוח עד מועד ההשקעה המזכה;

(4) שווי השוק של החברה הוא בין 200 מיליון שקלים חדשים למיליארד שקלים חדשים, או שווי אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של כנסת;

ד ב ר י ה ס ב ר

הסעיף המוצע קובע הגדרות לעניין המונחים המשמשים בו ומבהיר את משמעותם. בין השאר מוגדרים המונחים האלה:

להגדרה "השקעה מזכה" – השקעה מזכה היא השקעה במזומן בחברת מחקר ופיתוח במהלך שנת מס כלשהי, אשר בשלה הוקצו למשקיע מניות באותה חברה, באותה השנה.

להגדרה "חברת מחקר ופיתוח" – מוצע להגדיר חברת מחקר ופיתוח כחברה אשר התאגדה בישראל על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל, ושמתקיימים לגביה התנאים האלה:

(1) היא הונפקה לראשונה לציבור בבורסה בישראל בתקופה הקובעת כהגדרתה בסעיף המוצע;

(2) היא לא הונפקה למסחר בבורסה זרה טרם הנפקתה לראשונה כאמור;

(3) בעת ההנפקה לראשונה החברה הוגדרה כחברת מחקר ופיתוח בהתאם לתקנון הבורסה, ולא נקבע כי היא אינה חברת מחקר ופיתוח עד מועד ההשקעה המזכה;

(4) שווי השוק של החברה הוא בין 200 מיליון שקלים חדשים למיליארד שקלים חדשים או שווי אחר שקבע שר

סעיף 2 לסעיף קטן (א)

אחת מהמלצות הוועדה היתה לקבוע, במסגרת הוראת שעה לשלוש שנים, כי עלות ההשקעה במניות אשר נרכשו במסגרת הנפקה לציבור של חברת מחקר ופיתוח, תוכר במועד ההשקעה כהפסד הון ברי־קיוזו, במקום הכרתה כעלות במועד מכירת המניות.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי בתקופה שמיום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016) עד יום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022), יקראו את הפקודה כאילו נוסף לה סעיף 92א, אשר קובע כי סכום השקעה מזכה במניה של חברת מחקר ופיתוח, עד לגובה של 5 מיליון שקלים חדשים, יוכר למשקיע כהפסד הון בשנת המס שבה ביצע את ההשקעה או בשנות המס שלאחריה עד תום תקופת ההטבה, ויחולו לגבי הפסד ההון האמור הוראות סעיף 92 לפקודה, ובלבד שסכום ההשקעה שולם במסגרת הנפקה לציבור של החברה בבורסה בישראל במהלך התקופה הקובעת ואין מדובר בהימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותה. משמעות התיקון המוצע היא כי סכום השקעה מזכה יוכר למשקיע באופן שוטף, במקום הכרה בהשקעה כאמור רק בעת מכירת המניות.

(5) בעד כל אחת משנות המס מיום הנפקת החברה כאמור בפסקה (1) עד מועד ההשקעה המזכה, התקבל אישור של הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית כי 70% לפחות מהוצאות החברה באותה שנה, הוצאו, במישרין או בעקיפין, בקשר למוצר המבוסס על מחקר ופיתוח שבוצעו בחברה.

“יחידת הנפקה” – ניירות ערך המוצעים ביחידות הכוללות ניירות ערך מסוגים שונים או בתנאים שונים;

“המחיר המזערי של המניה” – המחיר שנקבע למניה בתשקיף ההנפקה הראשונה, וכאשר המניה הוצעה במסגרת יחידת הנפקה - מחיר יחידת ההנפקה בתשקיף בניכוי ערכם של כתבי האופציה ואופציות הרכישה הכלולים בה כהגדרתם בתקנון הבורסה, בהתאם לנוסחאות החישוב כמשמעותן בהגדרה “מחיר אפקטיבי של מניה” בתקנון הבורסה;

“מניה” - כהגדרתה בחוק החברות;

“הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית” – כמשמעותה בחוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ”ד-1984²;

“שווי השוק של החברה” – מספר המניות בהון המניות המונפק של החברה ערב ההנפקה הראשונה לציבור בתוספת מספר המניות המונפות לציבור בתשקיף במסגרת ההנפקה הראשונה, כשהמספר הכולל של המניות כאמור מוכפל במחיר המזערי של המניה;

“התקופה הקובעת” – התקופה שמיום כ”ה בסיוון התשע”ו (1 ביולי 2016) עד יום כ”ז בסיוון התשע”ט (30 ביוני 2019);

“תקופת ההטבה” – שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה סכום ההשקעה המזכה שולם לחברת המחקר והפיתוח;

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע לקבוע כי בחישוב רווח ההון במכירת מניות של חברת מחקר ופיתוח בידי משקיע שסכום ההשקעה המזכה הוכר לו כהפסד, יוקטן המחיר המקורי של המניות בכל סכום ההשקעה שהוכר כהפסד כאמור. זאת, הואיל וההשקעה במניות כבר הוכרה באופן שוטף בעת ביצוע ההשקעה כאמור, וכדי שלא לתת כפל הטבה על ידי הכרה נוספת בסכום ההשקעה בעת מכירת המניות.

כמו כן, אם השקיע משקיע בחברת מחקר ופיתוח השקעה מזכה, תבחן הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית, בתום כל שנת מס במהלך התקופה הקובעת, אם 70% לפחות מהוצאות החברה באותה שנה הוצאו, במישרין או בעקיפין, בקשר למוצר המבוסס על מחקר ופיתוח שבוצעו בחברה. אם נמצא בבחינת הרשות האמורה כי תנאי זה אינו מתקיים בחברה, תהיה החברה

האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת (טווח זה נקבע כדי לעודד כאמור את החברות הבינוניות);

(5) בכל שנת מס, ממועד ההנפקה עד מועד ההשקעה המזכה, התקבל אישור של הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית כי התחום העיקרי שבו עוסקת החברה הוא מחקר ופיתוח או ייצור ושיווק של פירות המחקר והפיתוח שבוצעו על ידה;

להגדרה “התקופה הקובעת” – התקופה הקובעת היא התקופה שמיום כה’ בסיוון התשע”ו (1 ביולי 2016) עד יום כ”ז בסיוון התשע”ט (30 ביוני 2019);

להגדרה “תקופת ההטבה” – תקופת ההטבה מוגדרת כתקופה של שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה שולם סכום ההשקעה המזכה לחברת המחקר והפיתוח.

² ס”ח התשמ”ד, עמ’ 100.

”תקנון הבורסה” – כמשמעותו בסעיף 46 לחוק ניירות ערך;

”תשקיף” – כמשמעותו בחוק ניירות ערך.

(ב) סכום השקעה מזכה בחברת מחקר ופיתוח, עד לגובה של 5 מיליון שקלים חדשים (בסעיף זה – סכום ההשקעה המרבי), יוכר למשקיע כהפסד הון בשנת המס שבה ביצע את ההשקעה או בשנות המס שלאחריה עד תום תקופת ההטבה, ויחולו לגבי הפסד ההון האמור הוראות סעיף 92, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) סכום ההשקעה שולם במסגרת הנפקה לציבור של החברה בבורסה בישראל במהלך התקופה הקובעת;

(2) הימנעות ממס או הפחתת מס בלתי נאותות אינן בין המטרות העיקריות של ההשקעה.

(ג) בחישוב סכום ההשקעה המרבי יובאו בחשבון כלל ההשקעות המיטיבות שאותו משקיע השקיע במישרין בחברת המחקר והפיתוח, וכן השקעות כאמור שביצע קרובו.

(ד) לעניין חישוב רווח הון במכירת מניות של חברת מחקר ופיתוח, בידי משקיע שסכום ההשקעה המזכה הוכר לו כהפסד לפי סעיף זה, יוקטן המחיר המקורי של המניות בסכום ההשקעה שהוכר כהפסד כאמור;

(ה) השקיע משקיע בחברת מחקר ופיתוח השקעה מזכה, תבחן הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית, בתום כל שנת מס במהלך התקופה הקובעת, אם 70% לפחות מהוצאות החברה באותה שנה, הוצאו, במישרין או בעקיפין, בקשר למוצר המבוסס על מחקר ופיתוח שבוצעו בחברה.

(ו) מצאה הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית בבחינה לפי סעיף קטן (ה), כי התנאי כאמור באותו סעיף קטן לא מתקיים בחברה, תהיה החברה חייבת במס על מלוא סכום ההשקעות המיטיבות שהושקעו בה, בשיעור הקבוע בסעיף 125ב(2), בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהמועד שבו מצאה הרשות כי התנאי חדל להתקיים כאמור עד מועד התשלום בפועל.

(ז) על חוב החברה לפי סעיף קטן (ו) יחולו הוראות פקודה זו לעניין שומה וגבייה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לקבוע תמריץ שלילי לחברות מחקר ופיתוח להפר את התנאים שנקבעו בתקנון הבורסה בדבר עיסוק עיקרי במחקר ופיתוח.

חייבת במס על מלוא סכום ההשקעה המזכה שהושקעה בה, בשיעור הקבוע בסעיף 125ב(2) לפקודה (30%), בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהמועד שבו נמצא כי התנאי האמור חדל להתקיים עד מועד התשלום בפועל. זאת

(ב) בתקופה שמיום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016) עד יום כ"ז בסיוון התשע"ט (30 ביוני 2019), יקראו את סעיף 102(א) לפקודה, כאילו בהגדרה "בעל שליטה", בסופה בא "למעט עובד שהוא בעל שליטה בחברת מחקר ופיתוח, לגבי מניה אשר ניתנה לו בקשר עם יחסי עובד מעביד; לעניין זה, "חברת מחקר ופיתוח" – כהגדרתה בסעיף 92א;". תחילתו של חוק זה ביום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016).

תחילה

3.

דברי הסבר

לסעיף קטן (ב)

הטבה זו ניתנת כתמריץ, שכן בסעיף 102 לפקודה נקבע כי הסעיף אינו חל על בעלי שליטה, ואלה ממוסים ככלל במסגרת סעיף 3(ט) לפקודה, המחייב מימוש אופציות בידי בעלי שליטה במס בשיעור שולי, העומד כיום על 48%.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי בתקופה הקובעת, יקראו כאילו בסעיף 102(א) לפקודה, בהגדרה "בעל שליטה" ימועט עובד שהוא בעל שליטה בחברת מחקר ופיתוח, לגבי מניה אשר ניתנה לו בקשר עם יחסי עובד מעביד.

סעיף 3 מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה תהיה ביום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016).

מוצע לקבוע כי במהלך התקופה הקובעת, וכדי לתמרץ כאמור את חברות הטכנולוגיה העילית, תינתן אפשרות ליחידים בעלי שליטה שהם עובדים בחברות מחקר ופיתוח, להתחייב במס על עליית ערך האופציות שהתקבלו בידיהם טרם רישום החברה בבורסה וניתנו להם בקשר עם יחסי עובד מעביד, במסגרת סעיף 102 לפקודה, המאפשר מיסוי במסלול רווח הון שבו שיעור המס הוא 25% בלבד, וזאת על עליית ערך האופציות ממועד הרישום בבורסה בישראל עד מועד המימוש שלהם בידי העובדים האמורים.

